

ХЛИСТУН Олена Сергіївна,

кандидат мистецтвознавства, доцент,
Київський національний університет культури і мистецтв,
Київ, Україна, with_joy@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1764-6559>

БУКАЦЕЛІ Анастасія Валеріївна,

асистент, Київський національний університет культури і мистецтв,
Київ, Україна, bukatseli_a@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7957-2735>

УПРАВЛІННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИМ ПРОЕКТУВАННЯМ У СЕРЕДОВИЩІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН УКРАЇНИ

Анотація. *Актуальність.* Технологія соціокультурного проектування має широкий спектр застосування до кожного сегменту інтернаціоналізації держави, в якій ми проживаємо. Вивченню питань щодо діяльності у сфері розвитку національних меншин та спільнот України приділяється багато уваги з моменту прийняття Україною незалежності. Багатогранність та мультикультурність України дає змогу пропонувати нам нову систему діяльності та розвитку галузі культури й вивести культурну політику держави на новий рівень. *Мета і методи.* Метою статті є розробка системи управління та організаційного комплексу соціокультурного проектування у внутрішньому середовищі діяльності національних меншин. Методологія дослідження ґрунтується на принципі культурно-історичного й аналітичного підходів, які дозволяють висвітлювати соціокультурний процес середовища національних меншин України. Використовуються методи: еволюційний, порівняльно-історичний, функціональний. *Результати.* Основні результати дослідження полягають у виявленні особливостей та специфіки формування системи соціокультурного проектування в середовищі розвитку і діяльності національних меншин України. *Висновки та обговорення.* Наукова новизна одержаних результатів полягає у виокремленні основних проблем управління в середовищі діяльності національних меншин України та шляхів їх вирішення. Запропонований комплекс заходів щодо управління дозволить здійснити урегулювання і контроль над вільною проектною діяльністю в соціокультурній сфері на державному та регіональному рівнях, урегулювання і налагодження законодавчої та нормативно-правової бази України з питань розвитку й діяльності національних меншин та до покращення умов для їхнього життя.

Ключові слова: соціокультурна діяльність, соціокультурна сфера, національна меншина, етнос, народ, соціокультурне проектування, управління.

Хлыстун Елена Сергеевна, кандидат искусствоведения, доцент, Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина, with_

joy@ukr.net; **Букацели Анастасия Валерьевна**, ассистент, Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина, bukatseli_a@ukr.net

Управление социокультурным проектированием в среде национальных меньшинств Украины

Аннотация. *Актуальность.* Технология социокультурного проектирования имеет широкий спектр применения к каждому сегменту интернационализации государства, в котором мы проживаем. Изучению вопросов деятельности в сфере развития национальных меньшинств и сообществ Украины уделяется много внимания с момента принятия Украиной независимости. Многогранность и мультикультурность Украины позволяет предлагать нам новую систему деятельности и развития отрасли культуры и вывести культурную политику государства на новый уровень. *Цель и методы.* Целью статьи является разработка системы управления и организационного комплекса социокультурного проектирования во внутренней среде деятельности национальных меньшинств. Методология исследования основана на принципе культурно-исторического и аналитического подходов, которые позволяют осветить социокультурный процесс среды национальных меньшинств Украины. Используются методы: эволюционный, сравнительно-исторический, функциональный. *Результаты.* Основные результаты исследования заключаются в выявлении особенностей и специфики формирования системы социокультурного проектирования в среде развития и деятельности национальных меньшинств Украины. *Выводы и обсуждение.* Научная новизна исследования заключается в выделении основных проблем управления в среде деятельности национальных меньшинств Украины и путей их решения. Предложенный комплекс мер по управлению позволит осуществить урегулирование и контроль над свободной проектной деятельностью в социокультурной сфере на государственном и региональном уровнях, урегулирование и налаживание законодательной и нормативно-правовой базы Украины в вопросах развития и деятельности национальных меньшинств и улучшения условий их жизни.

Ключевые слова: социокультурная деятельность, социокультурная сфера, национальное меньшинство, этнос, народ, социокультурное проектирование, управление.

Khlystun Elena, PhD (Arts), Associate Professor, Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, with_joy@ukr.net; **Bukatseli Anastasia**, assistant, Kiev National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, bukatseli_a@ukr.net

Management by socio-cultural design in the environment of national minorities in Ukraine

Abstract. *Actuality.* The technology of socio-cultural design has got a wide range of applications to every segment of the internationalization of the state in which we live. The study of issues relates to activities in the field of development of national minorities and communities in Ukraine which takes a lot of time since the Independence adoption in Ukraine. Multilateralism and multiculturalism in Ukraine make it possible to offer us a new system of activity and development in the cultural sector and bring the state's cultural policy to a new level. *Purpose and methods.* The aim of the article is to develop a system of management and organizational complex of socio-cultural design in the internal environment of activities of national minorities.

The methodology of the research is based on the principle of cultural-historical and analytical approaches, which allow to highlight the socio-cultural process of the environment of national minorities in Ukraine. Used methods: evolutionary, comparative-historical, functional. *Results.* The main results of the study are to identify the peculiarities and specifics of the formation of the system of socio-cultural design of Ukraine in the context of the development and activities of national minorities in Ukraine. *Conclusions and discussion.* The scientific novelty of the results is to highlight the main issues of governance in Ukraine's national minorities and how to deal with them. The proposed set of management measures will allow for the settlement and control free project activities in the socio-cultural sphere at the state and regional levels, the settlement and establishment of the legislative and regulatory framework of Ukraine on issues of development and activity of national minorities and improvement of conditions for their life.

Keywords: socio-cultural activity, socio-cultural sphere, national minority, ethnos, people, socio-cultural design, management.

1. Актуальність проблеми Actuality of problem

З часу проголошення незалежності Україна прагне створити умови для рівноправного розвитку й активної участі у соціально-економічній, політичній, духовній сферах та культурному житті держави населенню, що представляє мультинаціональний статус країни та разом з українцями становить єдину етнічну структуру суспільства. Реалізація і впровадження правильної системи державного регулювання у питаннях діяльності та розвитку національних меншин шляхом здійснення соціокультурного проектування значною мірою має забезпечувати соціальні, культурні, економічні та політичні права і свободи етносів і національних меншин.

Стан вивчення проблеми. Питання щодо діяльності національних меншин привернуло увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Особливий внесок у його вивчення зробили іноземні дослідники: етносоціолог, професор Йельського університету Е. Сміт (1994), німецький соціолог Ф. Геккманн (1990), котрі розглядають питання виникнення і сутності нації, етносу, ролі етнічності й етнічної ідентифікації у цих процесах. Вітчизняні науковці етнополітологи, серед яких І. Варзар (2009), В. Євтух (2012), М. Шульга (1996), Л. Кобилянський (2002) та ін., у своїх наукових працях описують процес становлення та виокремлення національних меншин в умовну соціальну групу, яка здійснює свою соціокультурну діяльність за допомогою реалізації соціокультурного проектування в країні.

Невирішені питання. Формування і реалізація соціокультурного проектування в середовищі національних меншин України стали передумовою змін в етнополітиці країни й загального представлення України за рахунок діяльності національних меншин у соціокультурній сфері та

світовій політичній і культурній арені. Однак система соціокультурного проектування, нормативно-законодавча база, проблеми фінансування і забезпечення достатньої життєдіяльності національних меншин та корінних народів на території України, що є потужним інструментом у культурній та етнополітиці держави, недостатньо досліджені. Невизначеними залишаються питання щодо модернізації та урегулювання законодавчої, нормативно-правової бази, що забезпечує вільну діяльність осіб, представників національних меншин у соціокультурній сфері України завдяки організації та реалізації проектної діяльності на регіональних і державному рівнях. Тому питання формування комплексу заходів управління соціокультурного проектування, в тому числі і в середовищі діяльності національних меншин, може стати ефективним в управлінні соціокультурною сферою у цілому, проте, залишається недостатньо дослідженим та розкритим на сьогодні.

2. Мета і методи дослідження

Purpose and research methods

Мета статті полягає у розробці ефективного комплексу заходів управління соціокультурного проектування у внутрішньому середовищі діяльності національних меншин України.

Методологічна основа дослідження ґрунтується на принципі культурно-історичного й аналітичного підходів, які дозволяють висвітлювати соціокультурний процес середовища національних меншин України. Використовуються методи: еволюційний, порівняльно-історичний, функціональний.

Інформаційна база дослідження. Отримані результати ґрунтуються на положеннях теорій утворення соціокультурного проектування, наукових працях провідних вітчизняних і зарубіжних учених щодо організації та реалізації соціокультурних проектів у середовищі національних меншин України, а також нормативно-законодавчих актах та результатах власних досліджень авторів.

3. Результати дослідження

Research results

Особливим видом в управлінській практиці закладів, підприємств, установ чи організацій у соціокультурному середовищі є соціокультурне проектування. В сучасній діяльності соціокультурної сфери проектування виступає практичною і теоретичною складовою минулого, сьогодення та майбутнього. Максимальне задоволення потреб суспільства повністю залежить від ефективного управління системи соціокультурної сфери та її окремих елементів.

Можливості ефективного управління структурними підрозділами соціокультурної сфери та їх застосування на практиці можуть повністю задовольнити потреби суспільства. У цій статті ми описуємо процес формування і становлення галузі соціокультурного проектування та розкриваємо значення його структури.

Проектування у соціокультурній сфері є специфічною технологією, у фундаменті якої закладена конструктивна та творча діяльність, що має на меті проведення аналізу проблем і встановлення причин їх виникнення, відповідно до цього – вироблення цілей, завдань, які характеризують бажаний стан об'єкта (або середовища соціокультурного проектування), та розробку засобів і шляхів досягнення цих цілей (Пітерська, 2016).

Соціокультурне проектування утворилося на межі поєднання двох підсистем: культури і соціуму. Таким чином, утворене уявне соціокультурне поле проекту виступає засобом збереження, обробки й відтворення історії, соціальних явищ і культурних феноменів, згідно із соціальними, нормативно-правовими нормами та законами.

Перехід функцій соціокультурного проектування від державних до суспільних інститутів досить позитивно вплинув на активізацію соціокультурних змін. За рахунок розвитку суспільних об'єднань, груп, спільнот, клубів, асоціацій та асамблей розширюється кількість видів і форм культурної творчості, збагачується спектр культурних ініціатив і цільових програм загальнонаціонального та локального характеру.

Вирішення соціокультурних проблем через підхід соціокультурного проектування полягає у можливостях уявлення ідеальної моделі функціонування і розвитку об'єктів соціокультурної сфери, визначення перспектив та завдань стосовно об'єктів, що досліджуються, визначення чіткого плану дій щодо досягнень соціокультурних цілей та їх взаємозалежності, впровадження нових програм і покращення структури соціокультурної сфери, побудови зразків розвитку соціокультурних об'єктів на різних етапах функціонування (Обґрунтування... Мартинишин та ін., 2017).

Соціокультурне проектування певною мірою є творчим процесом. Навіть маючи у наявності всі проектні ознаки, соціокультурна ініціатива не зможе досягти чіткості, яка може бути в технічному проекті. Тому менеджерам соціокультурної сфери доводиться працювати у досить мінливих умовах та обставинах, з об'єктом, який постійно змінюється.

Дослідивши історичний бік соціокультурного проектування, можна зробити висновки, що для менеджера соціокультурної діяльності історичний аспект управління проектами грає значущу роль, адже успішність діяльності фахівця в соціокультурній сфері залежить від ступеня оволодіння теоретичними знаннями, що застосовуються на практиці. Вивчення соціокультурних процесів є необхідним для визначення умов реального впливу на реалізацію та активізацію та подальший розвиток

діяльності в соціокультурній сфері, мобілізації її внутрішніх ресурсів, адаптації до постійних змін в умовах ринку, удосконалення системи саморозвитку і створення системи духовного, культурного й соціального захисту населення.

Технологія проектування соціокультурної сфери поєднує нормативний та діагностичний підходи, характерні для планування і програмування. Тому має свої переваги порівняно з іншими методами соціокультурних змін.

Протиріччя між реальною картиною та уявленнями людини, яка займається проектуванням, про норму, що своєю чергою задається конкретною культурою та соціумом, може складати проблемне поле для формування і реалізації проектів соціокультурного середовища. В такому випадку проект фігурує засобом збереження або є відтворювачем соціальних явищ чи культурних феноменів, що вже відповідають чітко сформованим нормам. При цьому слід зазначити, що «потенційне різноманіття проектних рішень однієї і тієї ж проблемної ситуації, що зумовлено як різними уявленнями про ідеальний стан культури і соціуму (або їх окремих проявів), залежними від ціннісної позиції проектувальника, його розуміння сутності цих феноменів, так і варіативністю способів відтворення (відродження, реконструкції, збереження) соціальної і культурної цілісності» (Кобилянський, 2002, с. 35) .

Проект прийнято вважати цілеспрямованим явищем, із запланованими визначеними цілями, досягнення яких визначає його завершення, зі встановленими вимогами й обмеженням до термінів, ризиків, ресурсів та результатів.

Проект у соціокультурній сфері має кілька форм існування, але у двох випадках він виступає локальною програмою, орієнтованою на подолання або профілактику проблем різного роду шляхом змістовних змін у соціокультурному середовищі та в основних сферах діяльності людини, створення умов для реалізації особистості й оптимізації її способу життя, форм і взаємодії із середовищем (рис. 1).

Україна мультинаціональна держава. Згідно зі статистичними даними за 2017 р., в Україні проживає близько 42 млн громадян, які є представниками понад 130 національностей. Найбільша етнічна спільність – українці, які становлять понад 30 млн осіб. Інші громади класифікуються як національні меншини.

За роки незалежності в Україні створено політико-правові основи державної національної політики, що базуються на принципах рівності політичних, соціальних і культурних прав та свобод усіх громадян незалежно від їхнього походження, підтримується розвиток національної самосвідомості та самоствердження, а також захист громадян України на рівних підставах. Це підтверджена державна програма спрямована на

гармонізацію міжетнічних відносин, захист прав національних меншин і задоволення культурних, освітніх та інформаційних потреб.

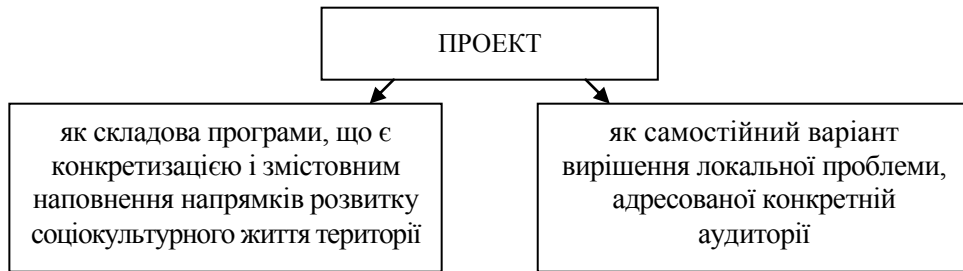

Рис. 1. Форми існування проекту

Джерело: власна розробка

Fig. 1. Forms of project existence

Source: own development

В Україні посилення міжкультурної взаємодії між етнічними групами є одним із ключових факторів громадянського миру та консолідації нації. Виходячи з цього, держава взяла курс на створення багатокультурного суспільства, національна ідентичність її членів формується на основі патріотизму та збереження етнічної спадщини. Тому принцип рівності прав і свобод громадян, незалежно від їх національного (етнічного) походження, раси, релігії, мови, був основою етнонаціональної політики. Філософська парадигма її змісту стала міжнаціональною гармонією та етнічною різноманітністю.

Однією з перших концепцій міжнародної правової доктрини «корінних народів» була концепція, запропонована в 1986 р. Спеціальним доповідачем Підкомісії ООН з попередження дискримінації та захисту меншин був *Хосе Мартінес Кобо* (Cobo, 1987). У вивченні проблем дискримінації корінних народів мексиканський фахівець дійшов висновку, що ними є ті, хто, маючи історичну спадкоємність у громадах, що існували до завоювання або колонізації та розвинуті на їх територіях, вважають себе відмінними від інших секторів суспільства, переважають зараз на цій території або її частині. Зараз корінні народи утворюють невідомую верству суспільства і прагнуть зберігати, розвивати й передавати майбутнім поколінням етнічну ідентичність як основу для подальшого вивчення відповідно до їх власних культурних особливостей, соціальних інститутів та правової системи.

В історичній практиці управління етнонаціональними процесами одним із визначальних місць є розвиток законодавчих регуляторів міжетнічних відносин. Із розпадом СРСР перед новими суверенними державами, у тому числі Україною, було нагальне завдання встановити таку законодавчу та правову базу, яка відповідала б міжнародним стандартам.

Найголовніше, чого необхідно досягти, полягає в тому, що нове законодавство могло б забезпечити подолання негативних наслідків національної політики тоталітарного комуністичного режиму. Передусім воно має бути спрямоване на усунення існуючих дисбалансів у соціальному, демографічному, освітньому, культурному, духовному та релігійному розвитку етнічних спільнот українського суспільства. Водночас нормативно-правова база повинна також враховувати поточну еволюцію статусу національних меншин, забезпечити умови для вільного прояву, гармонізації та реалізації інтересів громадян різного етнічного походження. Тобто проблема полягала в нагальній потребі створити такі правові умови, які сприятимуть і забезпечать консолідацію різноманітного етнічного складу населення, особливо в поліетнічних регіонах, сформованих історично (Автономна Республіка Крим, Донецьк, Закарпаття, Одеса та ін.), засновані на загальних цілях, рівності прав, свобод і обов'язків громадян.

Неодноразово і доволі справедливо зазначалося, що чинне законодавство України, сформоване в роки незалежності, в цілому достатньо гарантує збереження культури та самобутності національних меншин. Зміст відповідних українських законів про регулювання та управління етнополітичними процесами підтверджує той факт, що наша країна вже встановила досить широку базу з цих питань. Звичайно, поступовий розвиток міжетнічних відносин, зростаюча активність представників етнічних спільнот вимагають постійного вдосконалення формування правової бази та механізмів реалізації державної етнополітики. В той же час, політично-правова база для управління етнонаціональними процесами в Україні постійно вдосконалюється. Це було пов'язано з необхідністю забезпечити оптимальний баланс як інтересів титульної нації, так і окремих етнічних груп – представників етнічних меншин. Із проголошенням незалежності України в 1991 р. було започатковано становлення української нації як держави, як суб'єкта етнонаціональної політики та її адміністративних функцій. У той же час, під впливом загального етнічного відродження відбулася консолідація більшості національних меншин, що, крім саморозвитку, є також об'єктами етнополітики української держави і забезпечують належне управління поліетнічністю. Загалом, чинне національне законодавство належним чином гарантує збереження етнічної ідентичності національних меншин. Проте глобальне зростання активності етнічних громад вимагає постійного вдосконалення цієї роботи. Тому Україна приєдналася до Рамкової конвенції про захист національних меншин від 1 травня 1998 р.

Після проголошення незалежної Української держави проблема надійного захисту національних меншин стала пріоритетною. Визнаючи, що культура є одним із найвидатніших досягнень будь-якої нації, це суть нашої національної ідентичності, тотожність національного світогляду

та сприйняття світу, це ключ до наших духовних таємниць, що живить соки нашого генетичного коріння, Україна розробила та створила законодавство з питань збереження особистості та культурної ідентичності національних меншин, що відповідає світовим стандартам.

З моменту проголошення незалежності Україна прагне створити умови для рівноправного розвитку та активної участі в соціально-економічній, політичній, духовній сферах та культурному житті держави населенню, яке представляє мультинаціональний статус країни та разом із українцями становить єдину етнічну структуру суспільства.

В культурному та мистецькому житті національних меншин країна постійно розвивається, шукає рішення проблем своєї освіти, відпочинку, відродження національних традицій. Інші заходи вживаються для забезпечення соціальних, культурних, економічних, політичних прав і свобод, розвитку національної самосвідомості етнічних груп в Україні.

На сьогодні в Україні створено та активно функціонує понад 1000 національно-культурних товариств. Найбільші з них: російське, єврейське, польське, угорське, грецьке, болгарське. Всі вони є членами Асоціації національно-культурних об'єднань України, голова якої народний депутат України О. Б. Фельдман. Метою асоціації є забезпечення прав національних меншин на рівні європейських та міжнародних стандартів.

В рамках управління соціально-культурними заходами в галузі розвитку та діяльності національних меншин можна виділити феномен проекту як взаємопов'язану систему цілей, створених на основі аналізу ситуацій, завдань і способів досягнення результатів. Тобто соціокультурне проектування діє в даному випадку як добре продумана послідовність дій, забезпечується в регуляторному, економічному та кадровому плані і призводить до досягнення заздалегідь поставленої мети шляхом зміни ситуації і створення умов, що сприяють вирішенню протиріч та труднощів особистого розвитку; оптимізації соціально-культурного та соціально-психологічного середовища проживання людини.

Проектування в рамках сфери культурної діяльності національних меншин є модернізованим процесом, який здійснюється у традиційному контексті діяльності. Зона розвитку соціокультурного проектування національних меншин дотична до різних сфер діяльності суспільства.

На сьогодні в країні поступово розбудовується культурно-мистецьке життя національних меншин, постійно ведуться пошуки вирішення їх питань та проблем у різних сферах: освіті, культурі, дозвіллі; діяльність направлена на відродження національних традицій. Реалізується ряд заходів, спрямованих на забезпечення соціальних, культурних, економічних та політичних прав і свобод і які є гарантією розвитку свідомості на національному рівні та самопрояву етносів України.

Духовні, культурні та освітні потреби національних меншин є важливими чинниками формування культури народів України. Вони значною мірою визначають інтенсивність процесів інтеграції національних меншин у державне, суспільно-політичне та культурне життя на принципах патріотизму, вільного етнокультурного розвитку. Ці принципи ґрунтуються на концепції розвитку культур національних меншин в Україні. Визнаючи пріоритетність вільного розвитку духовної сфери серед найважливіших принципів національної політики, слід враховувати, що саме високий рівень освіти, культура суспільства можуть забезпечити мир та гармонію, а також запобігти проявам національного екстремізму та міжетнічним конфліктам.

Особлива увага менеджменту в організації середовища національних меншин приділяється проектній діяльності. Кількість національних інтеркультурних проектів за останні кілька років зростає в Україні майже на 60 %. Це і окремі проекти, створені та реалізовані силами національних меншин, і всеукраїнські проекти, що об'єднують культуру окремих національних меншин в одне гармонійне ціле. Серед них:

1) широкомасштабний культурологічно-мистецький проект «Україна – відкритий світ»;

2) всеукраїнський форум національних меншин «Всі ми діти твої, Україно!»;

3) культурно-мистецька акція до Дня захисту дітей «Дітям наші серця»;

4) всеукраїнська виставка до Дня слов'янської писемності і культури «Скарби слов'янського світу»;

5) всеукраїнський фестиваль театрів національних меншин України «Етно-діа-сфера»;

6) Всеукраїнській фестиваль корейської культури в Україні «Кореяда»;

7) Новорічно-різдвяна мистецька акція «Київ золотoverхий єднає...».

Усі ці проекти стали вже традиційними в Україні.

Соціокультурне проектування у цьому випадку впливає на:

– формування атмосфери взаємодії та взаєморозуміння і міжетнічної гармонії між усіма етнокомпонентами українського суспільства – української нації, корінних народів і національних меншин;

– збереження історичної, духовної та культурної спадщини всіх етнічних груп, які проживають в Україні;

– забезпечення багатокультурного розвитку українського суспільства;

– формування духовної та культурної єдності українського народу;

– забезпечення всебічного розвитку та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;

– забезпечення вільного розвитку, використання та захисту інших мов національних меншин;

- розширення гуманітарного співробітництва з іноземними українцями та особами інших національностей – емігрантами з України;
- забезпечення гарантій запобігання екстремізму, шовінізму, національної та релігійної нетерпимості;
- забезпечення свободи вибору кожною етнічною групою свого шляху в процесі загальноосвітньої цивілізації;
- регулювання регіональних демографічних проблем для збереження популяцій різних національних груп.

Соціокультурне проектування є цільовим блоком у системі практичних заходів для розвитку країни. Основою для формування ідеї проєкту й розробки умов та методів її реалізації є система принципів, нормативних актів і загальних стандартів проєктної діяльності. Дотримання та вдосконалення цих принципів може суттєво вплинути на розвиток соціокультурної сфери.

4. Висновки та обговорення результатів **Conclusions and discussion of results**

Результати проведеного дослідження дозволяють визначити ефективні методи управління соціокультурним проектуванням у середовищі національних меншин України та дійти до таких висновків:

1. Соціокультурне проектування у сфері розвитку культури національних меншин в Україні є досить новим та неоднозначним явищем. Ця галузь вважається доволі молодою, тому їй потрібні потужні фахівці для роботи та шляхи вдосконалення своєї системи.

2. Основною умовою соціокультурної роботи з національними меншинами є наявність знань про історію, своєрідність та ідентичність національних меншин України у порівнянні з національними меншинами інших держав.

3. Виявлення і формулювання соціокультурних проблем, пошук шляхів їх вирішення та доступних варіантів проєктного рішення становлять певні труднощі, оскільки вони потребують цілого ряду знань та відповідних тренінгів: культурних, соціологічних, соціально-психологічних, педагогічних та інших. Тому впровадження комплексу заходів, технологій у соціокультурному проектуванні є одним із найважливіших для виведення цієї галузі на новий, перспективний шлях розвитку.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виокремленні основних проблем управління в середовищі діяльності національних меншин України та шляхів їх вирішення, що в сукупості являють собою комплекс заходів і технологій соціокультурного проектування на регіональних та державному рівнях, слугують гарантом прав і свобод і визначають основні положення та етнополітичний стан держави.

Практичне значення. Запропонований комплекс заходів щодо управління у середовищі національних меншин України дозволить здійснити урегулювання та контроль над вільною проектною діяльністю в соціокультурній сфері на державному та регіональному рівнях країни. Також впровадження цього комплексу значно покращить умови для життя представникам національних меншин і корінних народів України і призведе до гармонійного урегулювання і налагодження законодавчої та нормативно-правової бази України з питань розвитку й діяльності всіх національних меншин.

Перспективи подальших наукових розвідок. У статті зазначені лише деякі умови, проблеми та запропоновані шляхи вирішення питань щодо управління соціокультурним проектуванням у середовищі національних меншин та корінних народів України. Перспективами подальшого дослідження є розробка організаційного комплексу системи управління проектуванням у соціокультурній сфері України, направленим на розвиток діяльності, та перспективне зростання умов покращення життя і стан національних меншин в Україні та світі.

Література

- Варзар І. М. Проблема співвідношення етноісторичної нації, політичної нації і політичного класу в історії політичної думки Європи Нового та Новітнього часів. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 146 с.
- Геккманн Ф. Народ, нація, етническая группа и этническое меньшинство: к некоторым основным категориям этничности. Пер. с нем. Киев : Новый час, 1990. 245 с.
- Євтух В. Б. Етнічність: енциклопедичний довідник. Київ : Фенікс, 2012. 396 с.
- Кобиляцький Л. С. Управління проектами. Київ : МАУП, 2002. 200 с.
- Обґрунтування парадигми менеджмент-освіти у соціокультурній сфері. Я. М. Мартинишин, О. С. Хлистуєн, Є. Я. Коваленко та ін. За ред. Я. М. Мартинишина. Біла Церква : Вид. О. В. Пшонківський, 2017. 509 с.
- Пітерська В. М. Застосування проектно-орієнтованого підходу в управлінні інноваційною діяльністю. *Вісник НТУ «ХПІ» Сер.: Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами.* 2016. № 1 (1173). С. 35–42. DOI: <https://doi.org/10.20998/2413-3000.2016.1173.7>
- Сміт Е. Національна ідентичність. Пер. з англ. Київ : Основи, 1994. 106 с.
- Тарасюк Г. М. Управління проектами. Київ : Каравела, 2004. 344 с.
- Шульга Н. А. Этническая самоидентификация личности. Киев: Прецедент, 1996. 312 с.
- Cobo J. M. Study of the Problem of Discrimination against Indigenous Populations. New York : United Nations, 1987. 247 p.
- Frey S. Arts & Economics: Analysis & Cultural Policy. Switzerland : Press, 2010. 117 p.
- Mulino I. Economia della Cultura. Spain : Press, 2008. 223 p.

Roy A. J. *Sovereignty and Decolonization: Realizing Indigenous Self-Determination at the United Nations and in Canada*. Victoria : University of Victoria, 2001. 340 p.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2018

References

- Cobo, J. (1987). *Study of the Problem of Discrimination Against Indigenous Populations*. New York: United Nation.
- Frey, S. (2010). *Arts & Economics: Analysis and Cultural Policy*. Switzerland: Press.
- Huckmann, F. (1990). *Narod, natsiya, etnicheskaya gruppy i etnicheskoye men-shinstvo: k nekotorym osnovnym kategoriyam etnichnosti [The people, the nation, the ethnic group and the ethnic minority: to some of the main categories of ethnicity]*. (Trans in Germ.). Kyiv: Novyy chas (in Russ.).
- Kobilyatsky, L. S. (2002). *Upravlinnya proektamy [Project Management]*. Kyiv: MAUP (in Ukr.).
- Mulino, I. (2008). *Economia dell Culturà*. Spain: Press.
- Martynshyn, Y. M., Khlystun, E. S., Kovalenko, Y. Y., Hrushyna, A. I., & Tadlia, O. M. (2017). *Obgruntuvannia paradyhmy menedzhment-osvity u sotsiokulturnij sferi [Substantiation of the paradigm of management education in the socio-cultural sphere]* (Y. M. Martynshyn, Ed.). Bila Tserkva: Vydavets O. V. Pshonkivskyj (in Ukr.).
- Piterska, V. M. (2016) Zastosuvannya proektno-orientovanogo pidhodu v upravlinni innovacijnoyu diyalnistyu [Using of the project-oriented approach in the innovative activity management]. *Visnyk NTU «KhPI». Ser.: Stratehichne upravlinnya, upravlinnya portfelyamy, prohramamy ta proektamy [Bulletin of National Technical University "KhPI". Ser.: Strategic management, portfolio, program and project management], 1 (1173), 35-42. DOI: <https://doi.org/10.20998/2413-3000.2016.1173.7> (in Ukr.).*
- Roy, A. (2001). *Sovereignty and Decolonization: Reactivation of Indigenous Self-Determination in the United States and in Cana*. Victoria: University of Victoria.
- Shulga, N. A. (1996). *Etnicheskaya samoidentifikatsiya lichnosti [Ethnic identity self-identification]*. Kyiv: Pretsedent (in Russ.).
- Smith, E. (1994). *Natsionalna identychnist [National Identity]*. Kyiv: Osnovy (in Ukr.).
- Tarasyuk, G. M. (2004). *Upravlinnya proektamy [Project Management]*. Kyiv: Karavela (in Ukr.).
- Warzar, I. M. (2009). *Problema spivvidnoshennya etnoistorychnoyi natsiyi, politychnoyi natsiyi i politychnoho klasu v istoriyi politychnoyi dumky Yevropy Novoho ta Novitnoho chasiv [The problem of the relation of ethno-historical nation, political nation and political class in the history of political thought of Europe in the New and New Times]*. Kyiv: NPU im. M. P. Drahomanova (in Ukr.).
- Yevtuk, V. B. (2012). *Etnichnist: entsyklopedychnyy dovidnyk [Ethnicity: an encyclopedic guide]*. Kyiv: Feniks (in Ukr.).

Received 17.02.2018